

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN
te Tongeren bij M. COLLIER, uitgever en
eigenaar van dit blad, grootte Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT
binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. »
Een blad afzonderlijk 15 centiem.
Aankondigingen 15 centiem per druk-
regel.

TONGEREN, DEN 26 AUGUSTUS.

De kerkhoven.

De liberale bladen kondigen den tekst af van het wetsontwerp, opgemaakt over de kerkhofcommissie, die door den heer Minister van binnenlandsche zaken was ingesteld. Dit wetsontwerp zou bestemd zijn om de wet van Prairial jaar XII te vervangen, die, gelijk men weet, op zulke wijze door de doctrinaire werd toegepast tegen de katholieken, wier rechten daardoor ten eenemale met de voeten werden getrapt.

De *Etoile belge* vraagt, of de meerderheid zal durven dit ontwerp ten uitvoer brengen. De vraag is recht curieus! Sedert wanneer zou de wettelijk gekozen meerderheid der Kamer moeten achteruit wijken, waar het geldt de overgrootste meerderheid des lands recht te doen? Sedert wanneer zou de rechtzinnige uitoefening der vrijheid in België gevaarlijk zijn?

Wat houdt het wetsvoorstel in? Dat iedere eeredienst zijne eigene, afgesloten begraafplaats hebben zal. Wie zal, in gemoede, daar tegen durven opkomen?

Is er iets zoo natuurlijks, dan dat elke eeredienst, die zijnen eigenen tempel heeft, ook zijn eigen ongeschonden doodenveld bezitte?

De voorgestelde wet zal door de aanzienlijke meerderheid der bevolking met genoegen worden onthaald. Zij moet een einde stellen aan de verdeeldheid en de geschillen, vroeger maar al te veel ontstaan, en ware dus, onder dat opzicht alleen, ten hoogste wenschelijk en nuttig, zoo zij bovenal niet tot doel had, geschondene rechten te herstellen en de wettelijke vrijheid voor iedereen te bekrachtigen.

Onze vurige wensch is, dat de kwestie zoo spoedig mogelijk in den aanstaanden zitting der wetgevende Kamers moge opgelost worden.

Ziehier het bedoelde ontwerp, zooals de *Echo du Parlement* dat heeft afgekondigd:

1 Artikel. Elke gemeente is gehouden een of verscheidene kerkhoven te hebben.

Elke gemeente zal gehouden zijn, eene bijzondere begrafenisplaats in te richten of voor te behouden voor elke der eerediensten die er zullen beleden worden.

Elke dezer begrafenisplaatsen zal omringd zijn met eene afsluiting van ten minste twee meters hoogte, en zal eenen onafhankelijken ingang hebben.

De uitgestrektheid van elk kerkhof wordt geëvenredigd naar de vermoedelijke noodwen-

digheden der gemeente of van den belanghebbende eredienst.

Een kerkhof zal tot gemeen gebruik kunnen dienen, hetzij van twee of verscheidene gemeenten, hetzij van twee of verscheidene parochiën.

De wijze van uitvoering der door het tegenwoordig artikel voorgeschreven voorwaarden zal aan de goedkeuring der bestendige deputatie onderworpen worden, behoudens toevlucht tot den Koning, hetzij vanwege de gemeente, hetzij vanwege de bedienaars van den bevoegden eredienst.

2 Art. — Bij gebrek door de familie des overledenen, van met gemeene overeenkomst met de bedienaars van den eredienst een binnen den wettigen tijd, de noodige schikkingen voor de begraafing in een kerkhof aan dien eredienst toegewijd, genomen te hebben, zal de begraafing in het gemeen kerkhof plaats hebben, hetzij door de zorg der familie zelve, hetzij van ambwege door de gemeenteover-

heid. 3 Art. De bedienaars van den eredienst zullen de ceremoniën van hun kerkgebruik over het lichaam des overledenen mogen uitoefenen, hetzij bij het graf, hetzij in de vergunde grafkelders van het gemeen kerkhof, als zij daartoe door de familie zullen uitgenoodigd worden.

4 Art. Het recht, door de voorgaande artikelen aan de familie toegekend, zal uitgeoefend worden: 1° door den overledenden echtgenoot; 2° door den vader des overledenen, of door de moeder bij gebrek van den vader; 3° bij gebrek van beiden, door de andere naaste, meerderjarige en tengenwoordige verwanten; in geval van geschil, door den oudsten van hen. 4° bij gebrek van meerderjarige en tengenwoordige verwanten, door den vrede-rechter des kantons, aan wien de burgemeester zonder uitstel bericht des overlijdens zal geven.

5 Art. — De gemeenteoverheid oefent de politie en de bewaking uit op al de op haar grondgebied opgerichte kerkhoven. Niettemin, op de openbare begrafenisplaatsen, buiten het grondgebied der gemeente, voor welke zij bestemd zijn, gelegen, wordt de bestuurlijke politie door het gezag der gemeente uitoefend.

In geval van geschil tusschen dit gezag en dit van de gemeente der ligging, wordt er uitspraak gedaan door de bestendige deputatie, onder voorbehoud van toevlucht tot den Koning.

6 Art. De Koning kan, om zware redenen, de afschaffing, de vergrooting of de verplaatsing van een kerkhof bevelen, op advies der bestendige deputatie en na den gemeenteraad

hem, wie hij was, van waar hij kwam, en waar heen hij gaan wilde. Hij antwoordde dat hij een arme kleermaker uit Paderborn was, en naar het klooster Bödeken wilde gaan, om den broeder-kleermaker bij het kleermaken te helpen. Toen meende een der ruiters, dat zij den man even zoo goed konden gebruiken als de monniken van Bödeken; de zaak was dezelfde, behalve dat hij bij hen met brandende waalden en gloeiend garen moest naaien.

Wij zullen het verhaal van deze overlevering niet verder voortzetten, en alleen aanmerken dat de predikant, toen Therese haar verhaal ten einde had, begreep het woord te moeten oppretten, en met veel ernst en nadruk riep: «Och, er is immers geen vagevuur!» Therese — op wie, om dit ter loops te zeggen, de assessor een goed oog had, hetgeen door haar niet onopgemerkt was gebleven — had nu eens plezier gekregen om den predikant, na zijne aanmerking over de soep, die de assessor niet door zijne keel kon krijgen, een weinig te plagen, en antwoordde: «Oh domine, g' zegt dat nu wel; maar men kan het toch niet weten.» — «Dat weet men wel.» — Nu begon de vruchtgebruiker zich ook in de zaak te mengen; hij zette zijne vervaarlijke strot op, en riep: «Maar domine, zou het dan ook bijgelooft wezen, dat sedert meer dan vijf honderd jaren op deze hoeve geen erfgenaam is groot geworden, omdat hier een vrome bisschop gedood is?» — «Niets dan zondig en vervloekt bijgelooft,» antwoordde de predikant.

De boeren en boerinnen zagen elkander vragend aan met blikken, waarin de twijfel te lezen stond, of hun leeraar wel bij zijn verstand was. De bleke vruchtgebruiker burst uit in de woorden: «Hoe kunt ge dat zeggen, domine? Is hier een mannelijke erfgenaam groot gewor-

gehoord te hebben.

7 Art. Bij gemis der gemeente, zich te gedragen naar de verplichtingen, die haar door de voorgaande artikelen zijn opgelegd, zal daarover van ambwege beslist worden volgens de regels, door de gemeentewet ingericht.

8 Art. Een koninklijk besluit zal de maatregelen voorschrijven, die noodig zullen geoordeeld worden in het belang der politie en der gezondheid van de begraafplaatsen en omliggende plaatsen.

9 Art. De artikelen 15, 16 en 19 des decreets van den 23 prairial jaar XII zijn afgeschaft.

De haat tegen de Duitschers is in Frankrijk nog altijd even groot, zoo niet groter. Die zoogezegde *edelmoedige* natie vervolgt met eene barbaarsche hardnekkigheid, weerlooze Duitschers, die in Frankrijk gevestigd en verplicht waren, ten gevolge der besluiten, het land te verlaten en nu eindelijk naar hunne nijverheid en hunnen handel willen terugkeeren.

De *Köln. Zeitung* haalt verschillende feiten aan, die, wij moeten het bekennen, niet ten voordeele der fransche natie spreken. Te Tourcoing heeft men een jongen Duitscher, die zelfs geen Pruis was, uit een coffehuis en de sociëteit gebannen, en zelfs de nationale garde moest opkomen, om hem tegen de woede en den haat des volks te beschermen. Te Rijsel, zelfde tooneelen.

De Duitschers, die in Frankrijk terugkeeren worden in de straat beleedigd, de hotelhouders weigeren hun tafel en bed; men jaagt ze met klank uit de koffiehuisen en herbergen. Oud noch jong wordt gespaard. Een Duitscher, die sedert veertig jaren te Rijsel woonde en 63 jaren oud is, in wiens fabrieken tijdens den oorlog 500 mobiele garden logeerd, was dezer dagen verplicht een koncert, dat in de opene lucht gegeven werd, te verlaten.

De feiten zijn talrijk; doch waar zal zulks naar toe leiden? Zal Frankrijk zich totaal van Duitsland willen scheiden onder handels- en nijverheidsoogpunt — dan zal het zich zelf, op eene gevoelige manier, benadeelen en niemand erger straffen dan zich zelve.

Wij begrijpen voor het oogenblik echter nog dien onberedeneerden haat van volk tot volk; maar als deze overlaat tot geweld op menschen die zelf het slachtoffer waren van den oorlog, die, in Frankrijk gevestigd, daar bijdragen om den openbaren voorspoed grooter te maken dan moeten wij zulks ten hoogste betreuren en het toont niet aan dat Frankrijk zoo edelmoedig is als het gedurig zelfs zegt.

Duitschland mag zich echter aan geene

représailles overgeven; indien de Duitscher voortgaat den Franschman welwillend te behandelen, zal deze laatste misschien eenmaal inzien, dat het mishandelen van personen niet zeer *voemrijk* is, in de oogen van het onpartijdig Europa.

De Vedette en den heer Reinartz.

Een katholiek weekblad van Brussel, *la Cloche du Dimanche*, sprekende over den dood van den heer deken van Tongeren, zeide over veertien dagen dat de tranen van liefde en dankbaarheid gestort op het graf van den eerv. heer Reinartz eene wesprekende protestatie zijn tegen de goddelooze liberale schrijvers van Tongeren die zoo dikwijls uitgevalen zijn tegen dezen waardigen man, tegen dit toonbeeld des priesters, zonder dat zij nogtans zijn grooten en weldoenden invloed hebben kunnen verminderen.

De *Vedette*, die nooit opgehouden heeft onzen achtbaren deken onder alle voorwendsels aan te randen, zoekt zich te ontschuldigen zeggende dat hare aanrandingen haar door plicht opgelegd waren en dat dezelve altijd betamelijk geweest zijn.

Men moet waarlijk de onbeschaamdheid der *Vedette* hebben om te durven zeggen dat de beledigingen van dat blad tegen den heer deken *betamelijk* waren en dat de plicht alleen dat modderblad aanspoorde in zijnen onophoudenden oorlog tegen den betreunden heer Reinartz. Wij weten wat de *Vedette* verstaat door *haren plicht* Alles aanvalen wat aan kerk of priester raakt dat is wat zij haren plicht noemt. Daarom is zij de tolk onzer tongersche liberalen. Denkt dat smeerglad misschien dat de menschen van Tongeren, die gedurende vijf en dertig jaren getuigen geweest zijn van den onvermoeibaren ijver van M. Reinartz, het minste geloof hechten aan zijne beschuldigingen vergezeld van razende uitvalen tegen onzen overleden deken?

En dan komen die onbeschaamde lasteraars te spreken van hunnen eerbied voor het graf! En wanneer reeds de aarde gesloten is op de overblijfsels van den waardigen priester dien de gansche stad betreunt, dan komen zij hunne beschimpingen over zijn lijk uitbraken. Niet langer geleden dan verleden zaterdag, was de *Vedette*, de tolk onzer liberalen, weer aan het blaffen tegen den verdienstigen man die ons ontvallen is. Zij volgt hem op tot in het graf en werpt hem de scheldwoorden toe van *cour-tier électoral*, *prêtre politique*, *littérateur prétentieux* enz. En dat schaamteloos blad, wij kunnen het niet genoeg herhalen, spreekt in den naam van onze tongersche liberalen!

EENE

WESTFAALSCHER BOERENBRUILOFT

(Vervolg.)

En zij vertelde:

«Niet ver van het klooster Bödeken, in het Paderbornsche, ligt een hooge berg, die den naam van *Lutterberg* draagt. Dat zich in dezen berg het vagevuur van den Westfaalschen adel bevond had men elkander reeds lang verteld; doch iets zekers en oaders van de zaak had men niet kunnen te weten komen. Toen gebeurde het op zekeren dag in 1430, dat door de Hei-poort van de stad Paderborn, over de Heistraat, tot aan den Dombhof, een man kwam aanloopen, wiens kleeren en lichaam verbrand waren, en die een vreeselijk geschreeuw aanhief. De man was een kleermaker uit Paderborn, en den nacht te voren in het vagevuur van den Westfaalschen adel geweest. Hij had namelijk den vorigen dag van de kloosterlingen te Bödeken eene boodschap gekregen om even in het klooster te komen, ten einde den broeder-kleermaker behulpzaam te zijn, die nieuwe kleeren moest maken, daar er een bezoek van den bisschop verwacht werd. Hij had zich bij het vallen van den avond op weg begeven, en was zonder gevaar tot in de nabijheid van den Lutterberg gekomen. Hier echter scheen het alsof een ontzaglijke storm van achter op hem kwam; en toen hij bang begon te worden en het op een loopen wilde zetten, toen sprongen plotseling twee groote zwarte honden met vonkelende oogen hem te lijf en om hem heen reden op hooge en vurige paarden vele zwarte mannen, van welke de meesten haraassen droegen. Hij kon van angst niet verder, en de ruiters hielden hem tegen, en vroegen

den? Is de hoeve niet altijd van dochter tot dochter gekomen? Heeft mijne moeder een zoon gehad? Of mijn grootmoeder? Of ik zelve? Is dat alles bijgelooft. — Indien gij, uwe moeder en uwe grootmoeder, en alle de vrouwen dezer hoeve aan die gekheid niet hadden geloofd, die door den een of anderen dwaas is uitgevonden, de Heere zou u rijkelijk met zonen gezegend hebben, reeds voor honderden van jaren. Maar op die wijze hebt gij allen den vloek van het bijgelooft gedragen.» — «Dat is verschrikkelijk!» zeide de vruchtgebruiker, zoo zacht mogelijk, tot de boerin, die naast haar zat: «onze domine heeft geen geloof!»

De arme predikant moest den vloek van zijn gestreng ijver tegen bijgelooft dragen; men zag hem voor een ongelovige aan. Maar één had hij gelukkig gemaakt: de jonge vrouw wierp hare vriendin eenen blik vol zaligheid toe. En Therese beantwoordde dien blik tot hare volkomen tevredenheid.

De stille, die voor de anderen ontstaan had, werd nu afgebroken, daar het gebragd werd opgedragen, waarmede tevens den maaltijd een einde nam. Voordat men echter opstond, was eerst de gastbieder met een tinnen bord en daarna de keukenmeid met een grooten houten potpel rondgegaan, om dringkel op te halen.

VI.

DE BRUIDSDANSEN.

De tafels waren overal weggeruimd, en de dansen zouden beginnen. Ook voor deze gold gelijke rangschikking, als voor de middagtafel. De aristocratie danste op den deel, waar zij ook gegeten had. Tafels, stoelen en banken waren

hier spoedig uit den weg geruimd; de grond was schoongeveegd; de stadsmuzikanten uit *Unna* waren binnen gekomen, en hadden hun voorspel begonnen; de paarden, ossen en koeien in hunne stallen ter wederzijde van den deel, luisterden reeds opmerkzaam toe naar hetgeen nu volgen zou. De dans op den deel moest met gebruikelijk officieel gedeelte van het feest beginnen — met zoogenaamde bruidsdansen.

Deze zouden nu een aanvang nemen. De bruid, benevens de bruidjuffers en bruidegomskechten, stonden gereed, toen de gastbieder met een air vol plechtigheid op den deel verscheen. Hij zag zoekend rond; toen hij juffer Therese Böhmker ontdekte, ging hij langzaam en langs omwegen naar haar toe, alsof niemand weten mocht, dat zijne deftigheid haar betrof, en hij haar iets van groot belang had mede te deelen. Dit was intusschen goed opgemerkt door de bruid, die naast hare vriendin Therese stond, en men kon duideljk zien, dat zij eene zekere onrust niet wist te verbergen.

«Daar is hij, juffer!» fluisterde de gastbieder Therese in het oor. Deze was nu ook een weinig ongerust geworden. «Heel goed,» antwoordde zij: «heeft hij u niets gezegd?» — «Geen woord; hij schijnt niet in zijn humeur te wezen.» — «O we!» waar hebt gij hem gelaten?» — «Hij zit in het Eikenkamp, en spreekt met een mensch.» — «Laat hem eten geven.» — «Dat heb ik al gedaan.» — «Zeg hem dan dat hij wachten moet, tot de bruidsdansen zijn afgelopen.» — «Dat weet hij al.» — «Werd hij niet ongeduldig?» — «Daarvan heeft hij niets laten blijken.» — «Ga hem dan even zeggen, doch zoo, alsof ik er mij een woord van heb laten ontvallen, dat er met de bruid en de bruidjuffer nog eene jonge dame komen zal.» — «Goed, juffer!» zeide de gastbieder en ver-